

Predgovor

Slovarski sestavki tretje izdaje Slovarja slovenskega knjižnega jezika (eSSKJ), novega temeljnega informativno-normativnega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika, so izdelani povsem na novo na podlagi analize sodobnega jezikovnega gradiva in v skladu s *Konceptom novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki so ga v letu 2015 potrdili in sprejeli Znanstveni svet Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Znanstveni svet ZRC SAZU, Razred za filološke in literarne vede SAZU in Predsedstvo SAZU.

Objavljene slovarske redakcije ponujajo rešitve za izbrane aktualne slovaropisne probleme. Jezikovni podatki so opisani, organizirani in prikazani tako, da bi bil slovar čim bolj uporaben in razumljiv.

Vse iztočnice so celostno pomensko obravnavane, s polnimi razlagami so opremljene tudi leksikalizirane krajšave in okrajšave ter pomensko neprozorne stalne besedne zveze. Razlage so ponazorjene s stavčnimi zgledi in shematičnimi prikazi v gradivu izkazanih tipičnih skladijskih struktur in kolokacij, tj. pogosto rabljenih sopojavitev iztočnice in vsaj še ene besede. Slovar prinaša tudi polne razlage frazeoloških enot, tako frazemov kot pregovorov, rekov in sorodnih paremioloških enot, in navaja njihove najpogostejše ustaljene variante.

Slovarske oznake in pojasnila prinašajo slovnične, zvrstne, slogovne in pragmatične opredelitve slovarskih enot v razmerju do knjižnojezikovne norme na ravni slovarske iztočnice, pomenov ali podpomenov. Slovnične oznake in slovnična pojasnila opredeljujejo besedno vrsto, slovnične lastnosti in slovnične posebnosti iztočnic. Kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila označujejo zvrstno pripadnost, časovno zaznamovanost in slogovni učinek leksikalnih enot ter razmerja med dvojnicami. Na morebitne normativne posebnosti ali odstopanja od veljavne jezikovne kodifikacije je opozorjeno s komentarjem v posebnem razdelku.

Zaradi možnosti, ki jih ponuja digitalni medij, slovar nadgrajuje klasični način prikazovanja naglasnih in oblikovnih značilnosti. Za vsako iztočnico so v celoti navedeni jakostno in tonemsko onaglašeni pregibnostno-naglasni vzorci. Izgovor je zapisan na dva načina: v Riglerjevi transkripciji, s čimer slovar sledi izročilu prve in druge izdaje Slovarja slovenskega knjižnega jezika, in v mednarodni fonetični abecedi IPA. Pri večini iztočnic so uporabniku na voljo studijski posnetki izgovora.

Slovarske sestavke vsebinsko zaokrožujejo etimološke osvetlitve. V zgoščeni obliki so predstavljene osnovne informacije o izvoru in etimologiji obravnavane iztočnice, uporabnik pa lahko preko klikljive povezave dostopa do podrobnejših razlag, ki jih prinaša spletno objavljeni etimološki slovar na portalu Fran. V posebnem razdelku slovarja so predstavljene tudi nekatere skupine tvorjenk iz iztočnice.

V primerih, kjer se besedišče obeh jezikov prekriva, so iztočnice povezane videoposnetki iz Slovarja slovenskega znakovnega jezika. Poskusno je na voljo tudi branje slovarskega sestavka s sintetizatorjem govora eBralec.

Novi slovarski sestavki, ki so vsako leto dodani na slovarski portal Fran, uresničujejo zamisel o rastočem Slovarju slovenskega knjižnega jezika, ki opisuje jezikovno stanje in pojmovni svet sodobnega slovenskega jezika, kakor ga dokumentirajo besedilni korpusi slovenskega jezika.

V Ljubljani, novembra 2017

Avtorji